

Brug handlekraften.

Sådan styrker du erhvervslivets rammevilkår i din kommune.

Indhold

Udvalgte forslag til et styrket erhvervsliv	2
1. Offentlig-privat samarbejde	3
2. Velfærd- og ældrepleje	6
3. Grøn omstilling	9
4. Infrastruktur og mobilitet	12
5. Turisme og oplevelser	15
6. Uddannelse	18
7. Iværksætteri og innovation	21
8. Digitalisering og ny teknologi	24
Levende bymidter	27
10. Lokale erhvervsvilkår	30
11. Kvalificeret arbejdskraft	33
Dansk Erhvervs fokus på de regionale og kommunale erhvervsvilkår	35

Udvalgte forslag til et styrket erhvervsliv

OFFENTLIG- PRIVAT SAMARBEJDE

For at fremme nye udbydere, skal der oplyses aktivt om borgernes ret til frit valg af leverandør.

ÆLDREPLEJE

Ved at lade private byde ind på drift af plejehjem er det muligt at reducere sygefraværet og højne valgfriheden.

GRØN OMSTILLING

Grønne løsninger får luft under vingerne ved, at der indføres grønne krav som et parameter ved indkøb og udbud.

INFRASTRUKTUR

Fremtidssikringen af mobiliteten fremmes ved, at der vedtages et minimumsbeløb, som årligt øremærkes til investeringer i infrastrukturen.

TURISME- OG OPLEVELSER

Det skaber mere liv og øget omsætning, når der arbejdes aktivt på at tiltrække internationale begebenheder til kommunen.

UDDANNELSE

For at få alle med, skal den praksisfaglige og anvendelsesorienterede undervisning understøttes i folkeskolerne.

IVÆRKSÆTTERI

Iværksættere ønsker langt hellere et marked end de ønsker kommunal støtte. Vær derfor risikovillig og benyt en ny eller alternativ leverandør, når kommunen skal købe ind.

ERHVERVSLIV

Vækst og innovation skal ikke bremses af bureaukrati. Sagsbehandlingstiderne i Servicemåaftalen skal derfor som minimum efterleves.

ARBEJDSKRAFT

Flere skal ind i det arbejdende fællesskab. Derfor skal jobcentrene tænke på tværs af kommunegrænserne.

LEVENDE BYMIDTER

En moderne erhvervsstruktur passer ikke til gamle lokalplaner. Derfor skal man ophæve tidsvarende servitutter og øge fleksibiliteten.

DIGITALISERING

Eleverne skal gøres parate til det digitale samfund og arbejdsmarked. Derfor skal man indføre faget teknologiforståelse i folkeskolen.

OFFENTLIG- PRIVAT SAMARBEJDE

Fair og lige konkurrence, skal sikres, ved at der sker en korrekt prissætning af den offentlig service ved udbud.

1. Offentlig-privat samarbejde

Danmark står i de kommende år overfor en række markante samfundsmæssige udfordringer, hvoraf de væsentligste er demografiske forandringer, fremtidssikring af velfærdssamfundet og udrulningen af den grønne omstilling. Skal de nævnte udfordringer løses, kræver det et tæt samspil mellem den offentlige og private sektor med henblik på at skabe fælles løsninger.

Kommunerne er som de største velfærdsleverandører og med en stor indkøbskraft afgørende i at sikre den omstilling, der skal til for at løse de udfordringer, velfærdssamfundet står overfor. Men ingen løser udfordringerne alene. Der er behov for at stå sammen og for at styrke samarbejdet på tværs af den offentlige og private sektor.

Et styrket samarbejde mellem offentlige og private aktører er et unikt udgangspunkt for udvikling af fremtidens innovative og bæredygtige løsninger. Løsninger, der kan give bedre kvalitet i velfærden for den enkelte borger.

En forudsætning for et succesfuldt offentlig-privat samarbejde er en god dialog mellem kommuner og virksomheder. Derfor bør den enkelte kommune stille efter at skabe de bedste forudsætninger for offentlig-privat samarbejde i samarbejde med det lokale erhvervsliv. Ved at kommunen i højere grad bliver forbruger og indkøber end producent og leverandør, bliver det muligt at indarbejde nye løsninger, sikre den nyeste viden og teknologi samt at skabe muligheder for at ekspandere løsningerne til andre kommuner og sågar at eksportere dem til andre lande.

I dag er der stor forskel på graden af konkurrenceudsættelse¹ kommunerne imellem. Gennemsnittet for kommunerne er 26,3 pct., men er dog faldet med 0,8 pct-point siden 2017.

¹ Det at kommunen indhenter tilbud fra private virksomheder.

Dansk Erhverv anbefaler

Borgerens eget valg som omdrejningspunkt for offentlig-privat samarbejde

Det absolutte omdrejningspunkt for et stærkt offentlig-privat samarbejde på velfærdsområdet er borgernes mulighed for selv at vælge velfærdsleverandør. På denne måde får den enkelte borger mulighed for at vælge det tilbud, der passer bedst til dennes individuelle behov. Samtidig er borgerens eget valg også med til at sikre bedre konkurrence og større bredde i kommunens velfærdstilbud.

En forudsætning for borgerens eget valg er dog, at den enkelte kommune informerer borgerne tydeligt om, at de ikke kun kan vælge kommunens eget tilbud. Samtidig er det en forudsætning, at kommunerne i prissætningen af opgaver, formår at dokumentere alle sine udgifter, som f.eks. husleje, afskrivninger, ledelses- og administrationsudgifter samt forsikringer og bod.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der tydeligt oplyses om borgerens ret til eget valg på offentlige platforme - såsom kommunens hjemmeside og i dialogen med den enkelte borgere gennem f.eks. visitation.
- man ved prissætning af den offentlige service husker at indregne og dokumentere alle relevante udgifter.
- kommunen ved udbud anvender kontrolbud - og ikke en kontrolberegning - ved konkurrenceudsættelse.²

Videndeling og kompetenceløft skal styrke samarbejdet

Kommunernes indkøb spiller også en afgørende rolle i at understøtte innovative løsninger på både klima- og velfærdsområdet. Derfor skal vi skabe bedre rammer for offentlige indkøbere, så kommunerne får bedre mulighed for at efteruddanne og kompetenceløfte deres indkøbere. Jo bedre indkøbere kommunerne har, desto bedre samarbejde med private virksomheder vil der være. Et godt offentligt og privat samarbejde vinder vi som samfund på.

En forøgelse af kompetencerne inden for udbud, indkøb og konkurrenceudsættelse skaber desuden en bedre faglig forståelse og baner vejen for et mere strømlinet samarbejde mellem kommune og virksomhed.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der afsættes ressourcer til at efteruddanne og opkvalificere relevante medarbejdere i forvaltningen.
- kommunen deltager aktivt i videndeling om gode offentlig-private samarbejder under den nyetablerede enhed for offentlig-privat samarbejde.
- der løbende afholdes møder, hvor kommunen orienterer om kommende udbud og udbudsplaner, så virksomheder her kan danne sig et overblik og stille spørgsmål. Dermed skabes det bedste udgangspunkt for begge parter for fremtidigt samarbejde.

Innovative indkøb og fleksible udbud giver nye muligheder

En vigtig forudsætning for et godt offentlig-privat samarbejde er, at kommunerne er tydelige omkring deres krav og betingelser for samarbejde med private leverandører. Derfor er det en klar fordel, at kommunen kombinerer en innovativ indkøbspolitik med en udbudspolitik, der prioriterer fleksible udbud.

Det vil give plads til nye og smarte måder at bidrage til velfærden og samtidig fremme udviklingen af skræddersyede velfærdstilbud til den enkelte borger. Samtidig får den enkelte kommune og det lokale erhvervsliv mulighed for at samarbejde direkte om udvikling og etablering af nye løsninger, der bl.a. kan sætte skub på den grønne omstilling.

Et bredt flertal i kommunalbestyrelsen bør stå bag politikkerne, da det skaber klarhed og stabilitet om prioriteterne og retningen for myndigheder og virksomheder.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- man udarbejder en indkøbspolitik, indkøbsstrategi og udbudsplan, der gøres lettilgængelig for virksomheder på kommunens hjemmeside.
- der arbejdes på at sikre rimelige svarfrister og tages hensyn til ferieperioder ved efterspørgsel af tilbud.
- der er et fokus på at stille funktionskrav frem for metodekrav.

² Kontrolbud er at kommunen laver et reelt bud på opgaven, imens en kontrolberegning er, at kommunen estimerer hvad de regner med det vil koste, at de selv udfører opgaven.

Handlekraft, der har styrket samspelet mellem det offentlige og private

Borgernes eget valg på plejeboliger gavner alle – også dem der ikke ønsker valgfrihed

Ventetiden på den generelle venteliste på plejebolig falder i sammenhæng med det frie valg. Når borgere benytter det frie valg til at vælge plejebolig, skaber det mindre trængsel på den generelle venteliste og dermed kortere ventetid for borgere, som ikke benytter sig af frit valg. Samtidigt betyder det frie valg tilkomst af private aktører, som kan udvikle og løfte kvaliteten af den offentlige pleje til gavn for alle beboere i kommunen. Borgere, der vælger frit valg, fraskriver sig altså den hurtigst mulige tildeling. Til gengæld kan de prioritere særlige karakteristika ved en plejebolig, som er vigtige for dem. Det kunne være boligens tæthed på familie, fællesskabsfølelse med de andre beboere, kvaliteter ved personalet eller særlige faciliteter rettet mod deres fysiske behov. Borgere, der vælger frit, laver altså en afvejning mellem ventetid og boligens kvaliteter og træffer et valg på baggrund af deres specifikke behov og ønsker.

Udbudspanel og uddannelse fremmer samarbejdet

Vejen Kommune har nedsat et udbudspanel, som tilbyder det lokale erhvervsliv rådgivning om udbud i samarbejde med de lokale erhvervsråd. Her kan virksomheder få rådgivning om udbud, stille spørgsmål til udbudsplanerne og spørge ind til, hvordan man kan komme til at handle med kommunen. Udbudspanelet faciliterer også kurser i, hvordan man bedst byder ind på licitationer og udbud, samt hvordan reglerne er på relevante områder, så virksomhederne er klædt på til samarbejde.

Højere kvalitet, når det offentlige og private er dør om dør

Christians Have Plejecenter i Solrød har, som det eneste i Danmark, en konstruktion, hvor den ene halvdel er privat, mens den anden halvdel drives i offentligt regi af Solrød Kommune. Den utraditionelle model har kørt siden 2003 med gode resultater. Sygefraværet er ca. tre pct. og der er flotte tilsynsrapporter uden anmærkninger.

Udgangspunktet på Christians Have er et godt samarbejde i hverdagen mellem den offentlig og private del med fokus på erfaringsudveksling om den faglige kvalitet og samarbejde om aktiviteter. Læg dertil en snert af sund konkurrence i forhold til kvalitet og medarbejdertilfredshed. Det er med til at løfte tilbuddene på en række vigtige områder, som øger kvaliteten af den pleje og omsorg borgere og pårørende tilbydes.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Morten Jung

Markedschef for Offentlig-Privat Samarbejde

+45 4187 0828

MJU@DANSKERHVERV.DK

2. Velfærd- og ældrepleje

Ældreplejen står over for en tillid- og kvalitetskrise. Som en af de helt store velfærdsområder – og kommunale udgiftsposter – er ældreplejen udfordret på flere fronter. Sagerne om uværdig behandling af ældre fra Randers, Aarhus, Helsingør er kun toppen af isbjerget. Ingen af kriserne kan løses ved at gøre, som vi plejer. I 2030 vil der være 160.000 flere ældre over 80 år og ifølge KL³ vil det betyde, at de kommunale udgifter til området vil stige med 35 mia. kroner ved uændret serviceniveau, hvis vi fortsætter, som vi plejer. De øgede udgifter vil vel at mærke ikke nødvendigvis løse kriserne, men blot kunne holde ældreplejen på det nuværende niveau.

Hvis vi gør, som vi plejer, risikerer vi altså at stå i en situation, hvor velfærden hvert år bliver dyrere, uden at kvaliteten bliver bedre. Vi risikerer at betale mere for den samme – eller måske endda ringere – kvalitet. Det bør vi ikke acceptere.

Borgerne ser ikke lyst på fremtidens kommunale velfærd: Kun 18 pct. af de kommende ældre forventer at kunne få den hjælp, de ønsker, når de får brug for den,⁴ og kun 14 pct. ville foretrække et kommunalt plejehjem mod de 30 pct., der foretrækker et privat plejehjem, og 40 pct. for hvem det ikke spiller en rolle. To ud af tre af de kommende ældre tvivler på, at kommunerne kan levere den nødvendige hjemmehjælp. Udover at illustrere den manglende tillid til den eksisterende kvalitet viser det også, at de kommende ældre stiller helt andre krav til velfærden. De vil have større valgfrihed, større medbestemmelse og højere kvalitet. Derfor kan vi ikke fortsætte, som vi plejer.

I dag findes der mange muligheder for at vælge frit, uden at det koster ekstra. Desværre er det kun hver anden borger, der ved, at det ikke koster ekstra at vælge en privat leverandør. 40 pct. ved ikke, at de har et frit valg, hvilket er klart, da det er et fåtal af kommunerne, som reklamerer med det. Det er et stort problem for den enkelte borger, der går glip af medbestemmelse og for udviklingen af hele ældreområdet. For når borgerne kan vælge frit, er det med til at løfte kvaliteten – igennem sund konkurrence og behov for løbende nytænkning. Hvis alle skal kunne få en værdig alderdom – og hvis pårørende skal kunne være trygge ved den hjælp, deres ældre familiemedlemmer får – skal vi arbejde sammen om at løfte kvaliteten. Ikke ved at afvikle det frie valg, men ved at sikre valgfrihed og medbestemmelse, så den enkelte kan vælge det tilbud, som passer bedst til dem.

³ Ren demografisk fremskrivning af kommunale og regionale sundhedsudgifter 2019-2050. KL, april 2021.

⁴ De kommende ældres velfærd. Dansk Erhverv, oktober 2018.

Dansk Erhverv anbefaler

Aktiv information om det frie valg

Kun 3 ud af 10 ældre ved, at de har ret til frit valg af plejebolig⁵. Det nytter ikke noget med rettigheder, hvis borgerne ikke kender til dem. Ydermere findes der svage ældre uden behjælpelige pårørende, hvilket medfører, at den ældre tit er overladt til det, kommunen tilbyder. Det skal ændres, hvilket kan ske ved, at kommunen aktivt informerer borgerne om deres muligheder, og giver dem mulighed for at træffe frie valg.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der ansættes en ældrevejleder, som har ansvaret for at informere om – og bistå bestilling af - relevante ydelser. Ældrevejlederen skal være uafhængig af den kommunale visitation og drift for at sikre en uvildig rådgivning.
- kommunerne skal oplyse fair og ensartet om alle plejehjem- og ældrecentre som er inden for kommunegrænsen – uanset om de er kommunale, selvejende eller private. Dette skal inkludere oplysninger om pris, sygefravær, kvalitet og værdigrundlag.

Udfordrede kommunale plejehjem skal sendes i udbud

Det er ikke ukendt, at der findes kommunale plejehjem, der har problemer som følge af højt sygefravær, lav kvalitet eller utilstrækkelig brugertilfredshed. Et ikke-offentligt plejehjem, som ikke bliver drevet ordentligt, kan gå konkurs – det kan det kommunale tilbud ikke. I dag forsøger kommuner ofte at skifte ledelsen eller bruge skatte kroner på rapporter. Men der er en anden vej: Dårligt drevne kommunale plejehjem og ældrecentre sendes i udbud, så en privat kan overtage driften permanent eller i en tidsbegrænset periode.

Samtidig er det en udfordring, at kommunerne fører tilsyn med sig selv. Det betyder, at kommunerne selv finansierer, visiterer til, driver og fører tilsyn med ældreplejen. I to ud af tre tilfælde giver det kommunale tilsyn en mere positiv bedømmelse end det statslige. Flere kommuner har blåstemplet kvaliteten på plejehjem, hvorefter det statslige tilsyn kort tid efter har udstedt et påbud. Det er problematisk, da et stærkt og uafhængigt tilsyn er afgørende for kvalitetsudviklingen – også på ældreområdet.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- driften af problematiske kommunale plejehjem skal sættes i udbud hos private aktører.
- tilsynet med ældreområdet skal være uafhængig af den kommunale visitation og drift for at sikre en fuldstændig uvildig kontrol.

Lad erhvervslivet bidrage til fremtidens velfærd

Omkostningerne og forventningerne til ældreplejen stiger. Det stiller store krav til pris og kvalitet, og her kan private virksomheders samarbejde med kommunen være med til at bidrage til fremtidens velfærd som leverandører. Der findes mange opgaver, hvor man med fordel kan lade private virksomheder komme med et bud på opgaveløsningen – og prisen. Det sikrer, at nye tanker kommer i spil, private jobs skabes og prisen bliver bæredygtig. Det kunne være ydelser som rengøring, tøjvask, madordning, personlig pleje, genoptræning, ældrekursus mv.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- alle opgaver i udgangspunktet sendes i udbud, inden man beslutter sig for selv at levere ydelsen. Sådan sikrer vi, at man faktisk kan løse opgaven på den bedste måde til en bæredygtig pris.
- man ved etablering af nye ældrecentre lader private – f.eks. igennem et pensionselskab – stå for at bygge og drive centret på kontrakt med kommunen. Det forbedrer både kommunens likviditet og kvaliteten af velfærden.
- der ved valg af leverandør lægges vægt på det samlede udbud – og at man dermed ikke alene fokuserer på prisen – for at undgå unødige konkurrencer og dertilhørende negative følgevirkninger.

⁵ Brugertilfredshedsundersøgelse af ældreplejen. Sundhedsdatastyrelsen, oktober 2020.

Handlekraft, der har styrket en værdig alderdom

Privat leverandør halverede sygefravær på tre måneder

I en kommune (som ønsker at være anonym) havde man udfordringer med et højt sygefravær på to kommunalt drevne plejecentre. Man besluttede at lade en privat leverandør overtage driften og forsøge sig på en ny måde. Efter at den private leverandør overtog ansvaret for centrene, faldt sygefraværet markant: På tre måneder blev de mere end halveret fra 10 pct. til 3 pct. Det viser et stort potentiale.

På landsplan er det generelt billedet på plejehjemsområdet, at det offentlige fravær ligger på 7 pct., mens det private kun er på 3 pct. i gennemsnit. Hvis det offentlige fravær kunne nedbringes til at være på niveau med det private, vil det svare til 1.422 flere fuldtidsansatte på de danske plejehjem. Der ligger dermed potentielt en stor gevinst for kvalitet, beskæftigelsen og økonomien i at nedbringe sygefraværet kommunalt.

Det gode offentlig-private samarbejde

I Solrød Kommune er det lykkedes at skabe et velfungerende offentlig-privat samarbejde med synergi på ældreområdet. Her driver en privat leverandør i samarbejde med kommunen det eneste plejecenter i kommunen med stor succes. Når kommunen sammen med den private leverandør driver hver sin halvdel af plejehjemmet, giver det sund konkurrence om at yde kvalitet for borgerne og gode muligheder for sammenlignelighed, da leverandørerne har samme økonomi til rådighed.

I Frederiksberg Kommune udbød man driften af Dronning Anne Marie Centret (DAMC). Både før og efter var kvaliteten og tilfredsheden af plejehjemmet i top, men den private leverandør kunne levere servicen billigere til samme kvalitet. Dermed er Frederiksberg Kommune hverken gået på kompromis med kvaliteten, selv om de har øget deres økonomiske råderum til andre tiltag.

Pensionskasser og private fonde vil bygge plejehjem⁶

Pensionskassen PFA og OK-Fonden vil i fællesskab med interesserede kommuner skabe en række helt nye velfærdstilbud i form af friplejehjem, seniorboliger og seniorbofællesskaber til en sum på over to milliarder kroner. Partnerskabet vil skabe en høj kvalitetsløsning, som kan være med til at supplere det offentlige, og som samtidig sker i en konstruktiv dialog mellem private og offentlige aktører. På den måde kan man i fællesskab være med til at sikre, at flere bliver tilbudt netop dén plejehjemsplads, de ældre efterspørger.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Troels Yde Toftdahl

Fagchef for Samfund og Velfærd

+45 4146 3626

TYTO@DANSKERHVERV.DK

⁶ Pensionskasse og fond vil bygge plejehjem i 10 kommuner. DenOffentlige.dk, september 2020.

3. Grøn omstilling

Klimaproblemerne er globale, men løsninger kan i høj grad også findes lokalt. Kommunerne kan spille en vigtig rolle i Danmarks grønne omstilling, og være en medspiller, som trækker i den rigtige retning til gavn for borgere og virksomheder.

Danske virksomheder er i front globalt - ikke bare når det kommer til vind, men også nye og alternative grønne og klimavenlige løsninger. Grøn omstilling er med til at skabe jobs og har stor betydning for økonomien og den danske konkurrencekraft.

Kommunerne kan understøtte lokal vækst og jobskabelse ved at gå forrest i klimakampen med ambitiøse grønne mål, stille klimakrav til indkøb, fremme elektrificering af samfundet og understøtte udviklingen af klimavenlige bioteknologiske alternativer til plastik, pesticider og animalsk protein. Økonomisk og klimamæssig ansvarlighed går hånd i hånd, da f.eks. klimavenligt byggeri kan have en lavere totalomkostning grundet de lavere løbende driftsomkostninger efter etablering.

Vejrfænomener, som før var sjældne, sker nu hyppigere, hvilket stiller nye krav til klimasikring, afledning af spild- og overfladevand samt opbygningen af vores byer og infrastruktur.

Dansk Erhverv anbefaler

Kommunen skal sikre klare klimaplaner

Reel klimahandling starter med ambitiøse klimamål. Og ingen mål kan nås uden en plan. Klimaplaner udgør rammen for troværdige og langsigtede rammevilkår, som virksomheder, offentlige institutioner og borgere kan indrette sig efter i deres omstilling mod CO₂-neutralitet.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunerne bør indgå i klimapartnerskabet *DK2020* mellem KL, Regionerne og Realdania, der har til formål at løfte klimarbejdet i alle landets kommuner til den højeste internationale standard.
- kommunerne sætter ambitiøse mål om klimaneutralitet og i forlængelse heraf udarbejder og får godkendt en klimaplan.

Kommunen som drivkraft for den grønne omstilling

Klimaet fylder mere i borgernes bevidsthed, og det forventes derfor, at kommunerne er med til at understøtte en grønnere fremtid. Samlet køber kommunerne årligt ind for ca. 115 mia. kroner, og deri ligger et stort potentiale for at indfri borgernes forventninger og til at sikre lokale grønne løsninger, som kan blive internationale succeser. Man kan eksempelvis fokusere på den totale omkostning ved f.eks. nyanlæg. Nye bioteknologiske løsninger kan også reducere klimaalastningen fra fødevarer i kantinerne, materialeproduktion mv. samtidig med, at der skabes nye arbejdspladser for både højtuddannede, faglærte og ufaglærte.

Kommunen kan ved klart at prioritere grønne hensyn i indkøb og samarbejdet med det private være med til at skubbe Danmark i retning af en grønnere fremtid.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunen sætter klare mål for grønne hensyn ifm. indkøb, og kommunikere dem til markedet.
- man i sin indkøbsstrategi stiller mål om, at grønne krav indgår som konkurrenceparameter i halvdelen af udbud den kommende valgperiode.
- 50 pct. af udbud skal ske med totalomkostninger og funktionskrav i 2025.
- kommunen indgår i nationalt samarbejde om udvikling af positivliste for klimastandarder og metoder til klimaberegninger.
- man kommunalt afprøver nye biotek-løsninger i de kommunale udbud.

Grøn strøm og energieffektivitet drives frem kommunalt

Hvis Danmark skal nå klimamålene, er fokus på grønne løsninger og energieffektivitet afgørende for at få gjort teknologien til en integreret del af hverdagen. Her spiller kommunernes prioriteter og indkøb en rolle i at sikre efterspørgsel på – samt udbygning af – grønne og energieffektive løsninger.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- den kommunale bilpark skal bestå af grønne biler.
- favorisere grønne transportformer på offentlige p-pladser.
- man undersøger, hvordan man gennem den kommunale energiplanlægning kan skubbe på i udskiftningen af private husstandes olie- og gasfyr med grønne energikilder, f.eks. varmepumper.
- man fremmer udnyttelsen af overskudsvarme fra virksomheder i kommunen.
- nyanlæg bygges energi- og ressourceeffektivt.

Klimasikring holder vandet for døren

Stigende nedbør og ændrede vejrforhold er noget, der er kommet for at blive. Det stiller nye krav til eksisterende samt ny infrastruktur og byplanlægning. Hvis borgere og virksomheder skal kunne sove trygt om natten, er der brug for en klar plan for, hvordan man lokalt takler udfordringerne og også hvordan man kan forudse, hvor de kommer til at være. Her kan private konsulentvirksomheder, ingeniører og entreprenører spille en afgørende rolle i løsningen.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der udarbejdes klimakort for udsatte områder i kommunen for at se, hvor der er størst risiko for oversvømmelser ved skybrud mv.
- man investerer i klimasikring som en prioriteret del af byudvikling og infrastruktur.
- at man tænker klimatilpasningen ind i en større sammenhæng med grønne arealer, reduktion af drivhusgasser og et forbedret lokalmiljø.
- klimasikring – fra beregning til bygning – i udgangspunktet sættes i udbud.

Handlekraft der har indfriet potentialet i den grønne omstilling

El-skraldebiler reducerer CO₂-udledning

Lyngby-Taarbæk Forsyning har netop indkøbt tre nye el-skraldebiler. Traditionelle skraldebiler kører på diesel, og idet de kun kører 1½ km/liter, står en skraldebil for en stor CO₂-udledning. El-skraldebiler kan dermed bidrage markant til at reducere en kommunes udledninger. Samtidig larmer el-skraldebiler markant mindre end traditionelle skraldebiler, ligesom den sundhedsskadelige partikelforurening mindskes⁷.

Samsø: Øen med den grønneste kommunale bilpark

Samsø Kommune er den hidtil eneste kommune i Danmark, hvor over halvdelen af kommunens biler er grønne biler. Mange kommuner har slet ingen grønne biler, og gennemsnittet lå i midten af 2020 på kun 5,4 pct. elbiler, 0,5 pct. gas, 0,2 pct. brint og 0,1 pct. hybridbiler. Derfor udgør benzin- og dieslbilerne 93,8 pct. af den kommunale vognpark i dag. Der er med andre ord rig mulighed for forbedring blandt alle danske kommuner.⁸

Grøn erhvervsudvikling

Kalundborg Kommune har gode erfaringer med at udvikle offentlig-private partnerskaber i en industriel symbiose, hvor restprodukter fra én virksomheds produktion anvendes af en anden virksomhed. Det er et godt eksempel på, hvordan kommuner kan understøtte grønne virksomheder med mange lokale arbejdspladser til følge.⁹

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Ulrich Bang

Markedschef for Klima, Energi & grønne løsninger

+45 2157 9417

UBA@DANSKERHVERV.DK

⁷ Nye el-skraldebiler reducerer CO₂-udledningen og støjgener. Lyngby-Taarbæk Forsyning, april 2021.

⁸ For mange kommuner fravælger elbiler. Dansk Naturfredningsforening, november 2020.

⁹ Kalundborg Symbiosis. Symbiosis.dk, 2021.

4. Infrastruktur og mobilitet

Et velfungerende vejnet, gode havne og lufthavne samt velfungerende kollektiv trafik sikrer mobilitet, og er en forudsætning for, at der kan skabes arbejdspladser, tiltrækkes borgere og skabes vækst overalt i Danmark. Gode transportløsninger giver muligheder i hverdagen for borgere og virksomheder, der hurtigt og bekvemt kan nå alle dagens gøremål: Alt fra pendling til og fra uddannelse og/eller arbejde, til transporten til og fra fritidsaktiviteterne.

Mange kommuner har desværre underprioriteret dette området i årevis, hvorfor der nu er et kæmpe behov for at give den lokale infrastruktur et løft. Køer på de danske veje koster årligt tidsspilde svarende til 68.000 fuldtidsstillinger. Derudover skader køerne klimaet som helhed, ligesom det rammer lokalt, når et stort antal køretøjer holder i tomgang, og støjer samt forurener.

Hver tredje sidder i kø til og fra arbejde hver dag, og en ud af syv har oplevet at skifte job, grundet for lang transporttid. 67 pct. af denne pendling sker i bil, 18 pct. på cykel, og kun 10 pct. i kollektiv trafik¹⁰. Derudover transporteres der hver dag enorme mængder af varer og personer på vejene med lastbiler og andre transportmidler, som i særlig høj grad har behov for et velfungerende vejnet for at kunne levere den service, som borgerne forventer.

For at kunne sikre bedre rammer for vækst, udvikling og velvære er bedre veje, baner, lufthavne og havne derfor vigtige.

Udbygning, opgradering og vedligehold kan dog ikke stå alene. Transport har stor betydning for den grønne omstilling, så det er vigtigt at kommunerne - med udgangspunkt i lokale planer - arbejder hen imod, at investeringerne er fremtidssikrede og i absolut topklasse.

¹⁰ Transportvaneundersøgelsen. DTU, marts 2021.

Dansk Erhverv anbefaler

Bedre forhold for cyklister og andre tohjulede

For at mindske trængsel på vejene, forbedre folkesundheden og reducere både luft- og støjforurening, er det vigtigt at sikre bedre forhold for cyklister og andre tohjulede. Trafikanter på f.eks. en cykel fylder markant mindre i trafikken, og har et bedre fysisk og mentalt helbred. Da 18 pct. af pendlere er cykellister, er en stor del af arbejdsstyrken – især i byerne – afhængige af en veludbygget infrastruktur på området.

Samtidig betyder f.eks. el-cykler, at stadig længere distancer er mulige for cykelpendlere. Alternative transportformer som el-cykler, el-løbehjul, hoverboards, el-skateboards mv. er relativt nye transportformer, som også skal tænkes ind i udbygning og opgradering af den samlede transportinfrastruktur.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunerne søger de puljer, som løbende oprettes fra statsligt hold, til medfinansiering af cykelstier og lignende infrastrukturelle projekter.
- opladningsinfrastruktur til tohjulede eldrevne transportmidler forbedres.
- lokalplanerne i videst mulig udstrækning skal tillade udlejning og brug af alternative tohjulede transportformer.
- der er tilstrækkeligt med parkeringsmuligheder og adgang til luftpumper, lænestativer mv. for cykellister i det offentlige rum.

Anlægs- og driftsopgaver skal sættes i udbud

For at få mest mulig infrastruktur for pengene er det afgørende at få alle relevante aktører i spil – herunder også de mange private virksomheder, som med både know-how og moderne teknologi kan sikre, at kommunen får den mest fremtidssikrede infrastruktur til den bedste pris. Dette uanset om der er tale om anlæg af en ny cykelsti, den løbende vedligeholdelse af fortovene eller den rutinemæssige snerydning. Det gælder også for den kommunale transport i forhold til f.eks. skole- og bybusser samt anden person- og varetransport.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- alle anlægs- og driftsopgaver i udgangspunktet sendes i udbud for at lade private aktører komme med deres bud – og pris – på opgaveløsningen.
- der tænkes i *hvad* en opgave skal løse – og ikke *hvordan* den skal løses. Det giver mulighed for nye og bedre metoder samt fremgangsmåder.
- kommunen ikke selv producerer ydelser, som private i forvejen kan tilbyde, til en tilfredsstillende kvalitet og pris.

Konkrete måltal for investeringer i vej- og cykelnettet

For at sikre en løbende udbygning, opgradering og vedligeholdelse af det kommunale vej- og cykelnet, er det nødvendigt at man kommunalt lægger sig fast på nogle konkrete måltal for hvor meget, man ønsker at investere i området, når budgetterne lægges.

Sådanne måltal er med til at sikre, at der altid er et fast beløb til polisk prioritering inden for området, hvorved der altid vil være investeringer i gang i en given størrelsesorden til gavn for borgerne og virksomhederne i kommunen. Såfremt der er lokale ønsker til opgraderinger af det statslige vejnet, kan kommunerne med fordel afsætte midler til eventuel medfinansiering i håbet om, at projektet kan blive realiseret hurtigere.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der vedtages faste minimumsbeløb, som øremærkes til nyanlæg, vedligeholdelse og opgradering af vej- og cykelnettet til politisk prioritering ved hver budgetlægning.
- der ved etablering af nyanlæg altid budgetteres med den løbende vedligeholdelse af vejen eller cykelstien, således at det ikke står og forfalder.
- man lokalt afsætter midler til medfinansiering af statslige projekter, som ønskes prioriteret lokalt. Det kunne være yderligere motorvejsramper, støjværn, rundkørsler eller stikveje af fælles interesse.

Fremtidssikring af den trafikale infrastruktur

Det er vigtigt, at den trafikale infrastruktur er gearet til fremtidens udfordringer og bygger på moderne teknologi og løsninger. Fremtidens rene og grønne køretøjer købes kun, hvis de kan oplades og optankes lokalt. Det er en afgørende forudsætning, for den grønne omstilling af både persontransport og godstransport, at der sker en udvikling og udbredelse af alternative drivmidler som el, brint og P2X. I dag er en række grønne drivmidler allerede veltestede og implementeringsparate, men disse bliver hindret af manglende lade- og tankinfrastruktur.

Et eksempel på moderne teknologi er asfalt, der absorberer støj, kan opsuge regnvand og lagre udledningssgasser. Tilsvarende findes der rastepladser med lade- og tankinfrastruktur, dimensionering af relevante veje til fremtidens køretøjer (bl.a. modulvogntog, dobbeltrailere mv.), hvilket blot er nogle af de områder, hvor udviklingen er gået stærkt i de senere år – og vil accelerere i fremtiden.

Der kan skabes bedre rammevilkår for levering i ydretimerne. Det betyder, at levering til f.eks. dagligvarebutikker sker om natten, så last- og varebiler ikke fylder i trafikken, når privatpersoner primært benytter vejene. Det skaber en mere glidende trafik for alle parter, og kan reducere distributionskøretøjernes brændstofforbrug med op til syv pct. til stor gavn for klimaet. I et samarbejde mellem kommunen og erhvervslivet kan der opstilles klare rammebetingelser for, hvornår tilladelse til levering i ydretimerne kan opnås. Det kan f.eks. være, at el- og brintvarebiler automatisk får tilladelse, så der skabes større incitament til at investere i grønne køretøjer.

Intelligent trafikstyring kan fremme mobiliteten markant ved at trafiklys styres efter trafikmængde, hastighedsgrænser justeres med digitale skærme og sensorer i vejen kan meddele, hvornår der er behov for saltning om vinteren. Disse er alle tiltag, som løbende bør implementeres.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der måltrettet benyttes asfalt med moderne muligheder, som f.eks. SRS-belægninger og drænasfalt, hvor det giver mening. F.eks. i bynære områder for at reducere støj, lavtliggende veje, for at aflede vand eller tætbyggede områder eller for at begrænse forurening.
- der tværkommunalt arbejdes for et sammenhængende vejnet for bl.a. modulvogntog.
- de regionale lufthavne understøttes i deres udvikling.
- der etableres lade- og tankstandere på kommunale raste- og parkeringspladser.
- intelligente løsninger som f.eks. digitale trafikskærme og fleksible trafiklys implementeres som en naturlig del af opgraderinger og nyanlæg.
- der etableres klare rammevilkår kommuner og erhvervslivet imellem for opnåelse af tilladelser til levering i ydretimerne.

Handlekraft, der har styrket infrastruktur og mobilitet

Intelligente signalanlæg effektiviserer morgentrafikken

Kolding Kommune har investeret i et intelligent lyskryds. Dette har gjort morgentrafikken 33 pct. hurtigere. Det fungerer ved, at radarer overvåger trafikken, og justerer, hvornår der skal gives rødt eller grønt lys. Man kan justere farten med dynamiske hastighedstavler eller ved at sætte skilte op, der kan advare om kø og at foreslå andre ruter, hvis trafikken er gået i stå. Initiativet har dermed reduceret trængsel, forbedret miljøet grundet reduceret tomgangskørsel og forøget mobiliteten i Kolding by. Gevinsten for de 20.000 daglige bilister er en besparelse på fem mio. kr. årligt alene på benzin¹¹.

Velvilje til landestandere fremmer det gode nærmiljø

Odense Kommune har sammen med en privat virksomhed besluttet at etablere op til 100 ladestandere centralt i Odense. Odense Kommune ønsker at kunne tilbyde langt flere borgere muligheden for at kunne oplade ved offentlig vej i forbindelse med pendling og andre gøremål. Derudover er tilgangen til lade-infrastrukturen afgørende for efterspørgslen på elbiler, som ikke forurener luften, til gavn for velvære hos borgere og virksomheder¹².

Måltrettede investeringer fremmer cyklismen

Aalborg Kommune har sat sig for at blive en cykelby. Det gør de blandt andet ved at have etableret "lane lights", som cyklisten automatisk aktiverer på vej ind mod et signalreguleret kryds, i asfalten på de mest befærdede ruter. Hvis man tilpasser sin hastighed til hastigheden af lysstriben i asfalten, vil man ankomme til krydset, når signalet er grønt og man undgår derfor at skulle stoppe op. Kommunen har også vedtaget en cykelpolitik, der tillader cykling i gågaden mellem 21:00 og 7:30, ligesom der løbende fokuseres på at forbedre forholdene med f.eks. lænestativer, cykelpumper og cykelparkering og andre tiltag, som skal gøre det nemmere for borgerne, der cykler i kommunen.¹³

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Jesper Højte Stenbæk

Fagchef for transport og infrastruktur

+45 4033 8877

JHS@DANSKERHVERV.DK

¹¹ Kløge trafiklys får trafikken til at glide. JyskeVestkysten, februar 2017.

¹² Stort antal centrale ladestandere på vej til Odense. Odense Kommune, november 2020.

¹³ Aalborg som cykelby. Aalborg Kommune, 2021.

5. Turisme og oplevelser

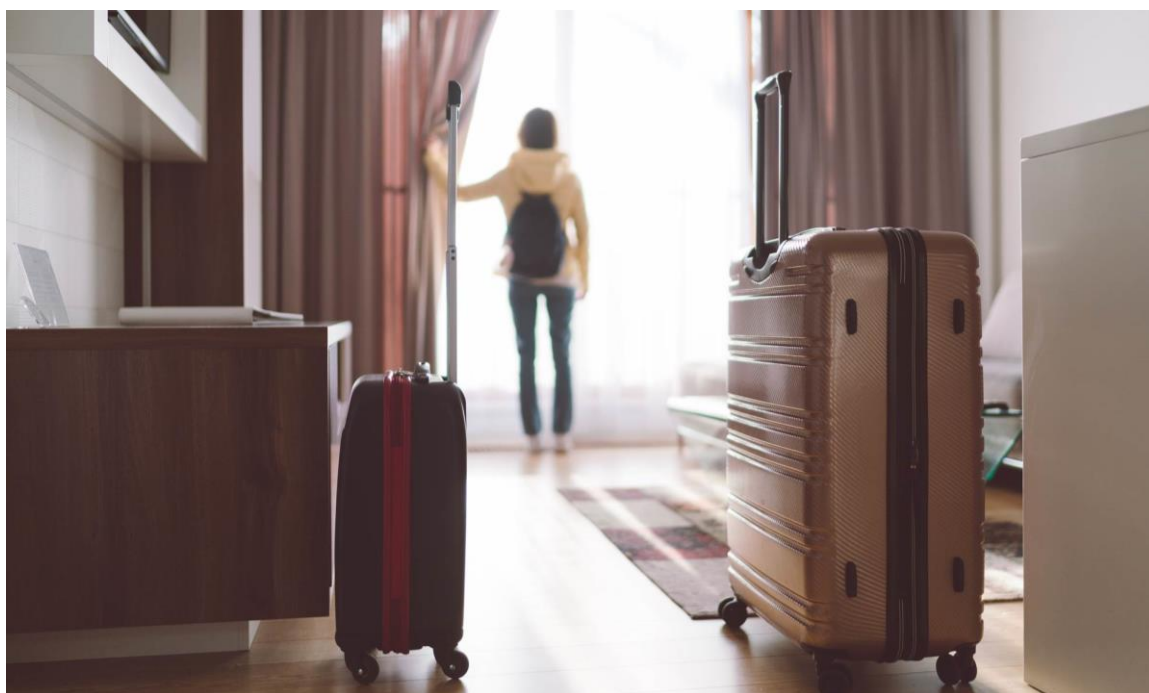
Velfungerende virksomheder inden for overnatning, attraktioner, restaurationer og natteliv er et grundlæggende og værdifuldt aktiv i hele Danmark.

Turisme- og oplevelseserhvervene er vigtige bidragsydere til den danske økonomi, beskæftigelse og identitet. Før COVID-19 lagde området ned, blev der omsat for mere end 139 mia. kr. Turismens betydning for Danmark har været stødt stigende: Fra 2012 til 2019 steg antallet af overnatninger med over 26 pct.

Restriktioner og grænselukninger har kostet turisme- og oplevelseserhvervene over 40 mia. kr., svarende til 33.000 arbejdspladser, alene i 2020. Ligeledes er antallet af overnattende gæster faldet tilbage til niveauet i 2012. Særligt de virksomheder og områder, der lever af udenlandske turister, har oplevet en stor nedgang. Således faldt hotel- lernes årlige omsætning i 2020 fra knap 42,8 mia. kr. til 18,6 mia. kr.

Det er en bred vifte af virksomheder, som spænder fra hoteller og feriehuse over til museer, forlystelsesparker, festivaler, messer og oplevelsescentre. Oplevelsesøkonomien er en del af et tæt økosystem sammen med de øvrige kulturtilbud, hvor en tur på restaurant, café eller bar for mange gæster hænger uløseligt sammen med gode koncertoplevelser, en tur i teateret, i biografen eller lignende. Levende landdistrikter og bymiljøer er vigtige faktorer for at kunne tiltrække større events og konferencer. Der er derfor i den grad brug for at genstarte branchen og få sat værdien af turisme og oplevelsesøkonomi på dagsordenen, så vi kan styrke de lokale rammevilkår.

Heldigvis har Danmark en masse gode ting at byde på. Turisme- og oplevelseserhvervene skaber muligheder og beskæftigelse i hele Danmark - fra Hovedstaden i øst til Vesterhavet i vest. Derfor er området også relevant uanset, hvilken kommune, man befinder sig i. Vi skal have styrket det lokale engagement og investeringer, ligesom vi skal bygge videre på tryghed og bæredygtighed som centrale danske styrkepositioner, så alle kommuner arbejder for oplevelsesturismen med en vision om at skabe vækst og udvikling og få større gavn af de tilbud, som overnatnings- steder, restauranter og serveringssteder kan tilbyde i samspil med det tilhørende kulturliv.

Dansk Erhverv anbefaler

En samvirkende destinationsudvikling

Der er 19 tværkommunale destinationsselskaber i Danmark. Deres fornemmeste opgave bliver at sikre, at vi i Danmark får stærke destinationer, der kan klare sig i den internationale konkurrence om turisterne, og at turismen fortsat kan bidrage til at skabe vækst, beskæftigelse og oplevelser i hele landet. En aktiv deltagelse i destinationsselskaberne sikrer en stærkere og mere effektiv profilering af lokale områder, samtidig med at de bidrager til, at der sker en struktureret understøtning af de lokale turisme- og oplevelseserhverv.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- man går aktivt ind i et af de tværkommunale destinationsselskaber og melder sit selvstændige destinationsselskab ind i Danske Destinationer.
- destinationsselskaberne har et tæt samarbejde med erhvervslivet, de lokale restauranter, oplevelser og overnatningssteder.
- at der tænkes internationalt ift. markedsføring og tiltrækning af f.eks. sport events.

Lokalt engagement, villighed og investeringer

Kommunale investeringer, engagement og villighed til initiativ er helt centralt for udviklingen af den lokale turisme. Det, at der er ordentlige by- og friluftsmiljøer, at infrastrukturen er i orden og at der er en simpel og billig administration, giver oplevelseserhvervene de bedste betingelser for at drive virksomhed. Kommunen skal være en positiv medspiller og ikke en administrativ modspiller, når det kommer til at arrangere koncerter, afholde en markedsdag eller servere øl i solen. Kommunen bør desuden engagere sig i at understøtte lokale kultur- og oplevelsesprojekter, -aktiviteter og -begivenheder til glæde og gavn for turisterne og de lokale beboere.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- man samtænker erhvervsudvikling, kultur og turisme med fysisk planlægning, teknik og miljø.
- der investeres i attraktive bymiljøer med bænke, skulpturer mv. samt i adgang til friluftsliv med stier og toiletfaciliteter ude i det fri. Det understøtter den lokale turisme og oplevelsestilbuddene.
- man prioriterer renholdning og skiltning – også gerne på engelsk, hvor det er relevant.
- der er fokus på at samtænke nødvendig kystsikring med kystudvikling. F.eks. ved at indtænke rekreative elementer som stier, udkigsposter, badeliv mv. i tekniske kystanlæg.
- det er administrativt simpelt at søge om tilladelser til afholdelse af markedsdage, koncerter, opsætning af telte, tilladelse til udeservering og ansøgning om bevillinger etc., samt at gebyrerne herfor afskaffes.
- kommunen i 2021 benytter sig af muligheden for at give et skattefrit gavekort på op til 1.200 kr., som kan bruges til oplevelseserhvervene. Hvis man ikke ønsker en meromkostning, kan det gives som en del af den almindelige løn ved en lønoplægning med medarbejderens samtykke.

Kultur og turisme styrkes med hjælp fra erhvervslivet

Bæredygtighed handler ikke alene klima og miljø, men også om økonomi. Hensynet til den miljø- og klimamæssige bæredygtighed fylder i stigende grad i turisternes rejsevalg. Selv om bæredygtighed ikke er et direkte rejsemotiv, er der stigende forventninger til, at destinationer kan vise, at de passer på miljøet og naturen. Samtidig er det kommunalt finansierede kulturliv økonomisk presset i mange kommuner, hvilket private virksomheder kan være med til at understøtte gennem udbud, sponsorater og partnerskaber.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der i de kommunale turismestrategier indtænkes miljø- og klimamæssig bæredygtighed - evt. ved brug af miljøvenlige løsninger såsom solceller på offentlige toiletter eller bionedbrydelig plastik i skraldespande.
- man deltager aktivt i KLS "Kommunernes Netværk for Bæredygtig Turisme"
- egnede kulturopgaver sættes i udbud.
- at man undersøger mulighederne for offentlig-privat samarbejde, når det kommer til investeringer og drift af kultur- og sportstilbud, hvor der kan være en kommerciel interesse.
- kommunen skal ikke drive kommerciel virksomhed som f.eks. vandrehjem, campingpladser, autocamperpladser m.v. og hermed gør sig skyldig i offentligt opgavetyveri og unfair konkurrence med private udbydere.

Handlekraft, der har fremmet turisme- og oplevelsesøkonomien

Hovedstadens første strategi for bæredygtig turisme

Det globale fokus på turisme som en udfordring i forhold til bæredygtighed samtidig med, at turismen er vigtig kilde til vækst og beskæftigelse, fik Hovedstadens turistorganisation, Wonderful Copenhagen, til at udarbejde en strategi for bæredygtig turisme. Fremover skulle turismen ikke være en del af problemet, men derimod en del af løsningen til bæredygtig omstilling. Strategien indeholder fire indsatsområder med i alt 12 målsætninger og 26 initiativer. Indsatsområderne handler bl.a. om, hvordan vi både indretter byen til turisme og samtidig tilpasser turisme til byen; om turisternes forbrug og adfærd og om tilvejebringelse af den nødvendige viden til brug i partnerskaber. Københavns Kommune ser fokuset på bæredygtighed som en styrke, da mange turister kommer for at cykle i byen eller for at bade i havnen og opleve, hvordan cykelbroer giver nyt liv. Det bidrager til en stigende international interesse for København.

Sjællands højeste udkigstårn realiseret i konstruktivt samarbejde

Gissfeldt Kloster i Faxe Kommune havde i 2014 et ambitiøst ønske om at opføre Sjællands højeste udkigstårn på 50 meter i forlængelse af deres klatrepark, Camp Adventure. Projektet rummede grundet sin størrelse væsentlige udfordringer i forhold til naturbeskyttelsesloven, planloven, trafikale adgangsforhold med mere. Derfor blev der indgået et tæt samarbejde med Center for Erhverv og Udvikling i Faxe Kommune for at kunne realisere projektet bedst muligt. I 2019 kunne man åbne et tårn på 45 meter med udsigt over hele Sjælland. En seværdighed af international karakter, som tiltrækker hundredetusindsvi af turister årligt fra ind- og udland

Kineserne har opdaget Fyn

Fyn er vel ikke meget større end et sømhoved i forhold til store Kina, men det forhindrer ikke det fynske turistsamarbejde i at markedsføre Fyn langt væk hjemmefra. For nogle år siden lagde Odense Byråd en omfattende plan for en genskabelse af bymidten. Dette omfattende projekt gav Odense Bys Museer mulighed for at nytænke området omkring H.C. Andersens fødehjem. Projektet er unikt, for af alle steder i verden er det kun denne placering, som kan kombinere H.C. Andersens eventyrlige univers med stedets betydning og autenticitet: Stedet, hvor H.C. Andersen blev født - midt i den by, hvor han voksede op og fandt inspiration til sine senere eventyrfortællinger. Der er et kæmpe potentiale i Kina takket være H.C. Andersen, og de første resultater af et fynsk turistsamarbejde allerede har vist sig i Odense, hvor "Andersens Hometown" er blevet markedsført aktivt i Kina med hjælp fra *Destination Fyn* og partnere som Odenses hoteller, museer og detailhandlen. Der er sket en mangedobling af besøgende fra Kina i Odense, så kineserne nu er den næststørste gruppe af gæster efter danskerne i H.C. Andersens Hus.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Lars Ramme Nielsen

Chef for turisme og oplevelsesøkonomi

+45 3143 6793

LRN@DANSKERHVERV.DK

6. Uddannelse

Forudsætningen for et velstående samfund er kompetente og dannede borgere. Og der er i den grad brug for velkvalificerede medarbejdere, som kan tilbyde deres arbejdskraft, kompetencer og viden til erhvervslivet. Her spiller uddannelse en central rolle.

For erhvervslivet er det problematisk, at omkring 20 pct. af de 25-årige i dag ikke har gennemført en ungdomsuddannelse. Udfordringerne starter allerede i folkeskolen, som kommunerne har ansvaret for. Alt for mange forlader i dag folkeskolen uden et tilstrækkeligt fagligt fundament, og der er fortsat brug for at styrke det generelle niveau i kernefag som dansk og matematik. En styrket praksisfaglighed er et vigtigt redskab til at tabe færre i uddannelsessystemet og øge læringen for alle.

Den seneste folkeskolereform havde det rigtige sigte med at skabe en mere virkelighedsnær og varierende skoledag med bl.a. Åben Skole. Alle skal blive så dygtige, som de kan. Det fremgår dog af følgeforskningen, at implementeringen langt fra er i mål. F.eks. er det kun 25 pct. af skolerne, som i høj grad har implementeret Åben Skole som koncept.

Kompetencerne, som efterspørges på arbejdsmarkedet, og som er en nødvendighed i hverdagen, ændrer sig konstant. Derfor er det vigtigt med et bedre samspil mellem udbud og efterspørgsel, så vi får løst mismatchudfordringer på arbejdsmarkedet, hvor bl.a. manglen på kompetente faglærte og medarbejdere med stærke IT-kompetencer kan nævnes. Det er bl.a. afgørende, at alle elever lærer at bruge teknologi, at forholde sig kritisk til hvordan teknologi fungerer og benyttes, samt hvordan innovativ brug af teknologien kan skabe lokal og global værdi.

Dansk Erhverv anbefaler

Styrket implementering af praksisfaglighed i grundskolen

Ifølge VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd øges elevernes faglige resultater, hvis der er en kommunal mål- og resultatstyring i kombination med selvbestemmelse til skolelederne. Særligt i forbindelse med Åben Skole er der behov for retningslinjer og tilrettelæggelse af forløb og portaler. Her skal det sikres, at eleverne præsenteres for det lokale erhvervs- og foreningsliv, hvilket DA Åben Virksomhed og andre initiativer gerne hjælper med. Dertil skal kommunerne sikre målrettede investeringer for at fremme den praksisfaglige undervisning i folkeskolen. Ved at integrere praksisfaglige dimensioner i skolens fag og undervisning kan man styrke elevernes interesse og motivation, øge læringen og give eleverne et mere nuanceret billede af de uddannelser og jobmuligheder, der findes på den anden side af skolen.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunerne styrker arbejdet med at realisere den åbne skole i samarbejde med erhvervsliv, ungdomsuddannelser, foreningsliv mv.
- kommunerne prioriterer og investerer i fysiske rammer, udstyr og undervisningsformer, der understøtter praksisfaglige og anvendelsesorienterede undervisningsformer på alle klassetrin.
- kommunerne benytter sig af den rådgivning og de tilbud, som bl.a. DA Åben Virksomhed stiller til rådighed.

Den Forberedende Grunduddannelse

Dansk Erhverv mener, at det er vigtigt at prioritere en helhedsorienteret, sammenhængende og inddragende kommunal ungeindsats, hvor den enkelte unge tages i hånden fra start til slut. Derfor er det også vigtigt med et godt samarbejde med FGU og aftagere for elever på FGU, og der er brug for at sikre, at de elever, som har brug for et forberedende tilbud inden overgang til ungdomsuddannelse eller job, får tilbud om det. En stærk koordineret ungeindsats vil forbedre den enkeltes livschancer, arbejdsudbuddet og de offentlige udgifter.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunerne nøje følger og styrker kvaliteten af ungeindsatsen, herunder uddannelsesplan, målgruppevurdering og samarbejdet med FGU.
- kommunerne understøtter en smidig overgang til FGU for de elever, som f.eks. ikke er parate til job eller videre uddannelse efter grundskolen.
- kommunerne understøtter, at det lokale erhvervsliv tænkes ind i FGU-undervisningen, herunder bistår elever i erhvervsgrunduddannelse med praktikpladser.

Indfør teknologiforståelse i folkeskolen¹⁴

Vi lever i en digital tidsalder, hvor eleverne skal klædes bedre på og gøres digitalt parate til vores højteknologiske samfund og arbejdsmarked. Kommunerne har inden for folkeskoleloven mulighed for at indføre teknologiforståelse i folkeskolen som et særskilt fag eller en integreret del af undervisningen i andre relevante fag. Det skal styrke den digitale myndiggørelse og give eleverne en kritisk, refleksiv og konstruktiv undersøgelse og forståelse af digitale muligheder og konsekvenser.

Især teknologiforståelse er en forudsætningen for at kunne navigere i det digitale univers, som er blevet en integreret del af vores samfund. Alle børn bør lære, hvordan digitale teknologier virker, og om de aktører og interesser der er på spil. Om alt fra fake news til brug af kunstig intelligens i kampen for klimaet og som en vej til et bedre sundhedsvæsen. Derfor arbejder Dansk Erhverv også for, at teknologiforståelse på landsplan indføres som obligatorisk fag i grundskolen.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunerne styrker arbejdet med teknologiforståelse som integreret del af skolens obligatoriske fagrække.
- kommunerne udnytter de muligheder, der er lokalt for at afsætte selvstændige timer på skoleskemaet til at undervise i teknologiforståelse.
- kommunerne prioriterer teknologiforståelse som faglighed i forbindelse med den løbende efteruddannelse af kommunens lærere.

¹⁴ Teknologiforståelse. EMU, maj 2019.

Handlekraft, der har fremmet viden og kompetencer

Virksomhedskontakt øger antallet af erhvervsuddannede¹⁵

Ballerup Kommune vandt i 2020 en pris for den største stigning i søgningen mod erhvervsuddannelserne. Ballerup Kommune har blandt andet udarbejdet et agentforløb, hvor eleverne får konkret erfaring med at være på en erhvervsskole og speeddating-arrangementer, hvor eleverne møder alle uddannelserne. Der er også lavet en adopti-
onsordning, hvor skoleklasser adopteres af lokale virksomheder. Det har været en stor succes.

Teknologi og innovation integreres i undervisningen¹⁶

I Rødovre kommune indgår teknologi og innovation som en dimension i skolens pædagogdidaktiske aktiviteter fra 0.-9. klasse, og dimensionens kompetencemål knyttes til læringsforløb i fagrækken. Det er også oprettet som et obligatorisk fag fra 6.-8. klasse på to timer om ugen. Det er timerne fra den understøttende undervisning, der er konverteret til timerne i faget. Rødovre er et godt eksempel på en indsats, der er sket i samarbejde mellem prakti-
kerne og politikerne og over i en indsats for alle skoler.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Claus Rosenkrands Olsen

Uddannelseschef

+45 2949 4696

CRO@DANSKERHVERV.DK

¹⁵ Ballerup Kommune vinder pris. Har største stigning i søgning til erhvervsuddannelserne. Børne- og Undervisningsministeriet, juni 2020.

¹⁶ Teknologi og innovation som dimension og fag. Rødovre Kommune, april 2018.

7. Iværksætteri og innovation

Når iværksætteren tager initiativ, er det til gavn for alle borgere. De skaber morgendagens arbejdspladser og leverer fremtidens velfærd til gavn for et samlet Danmark i balance. Det er derfor afgørende, at der er gode betingelser for iværksætteri i hele landet. På den måde sikres det, at hele Danmarks iværksætterpotentiale udnyttes til fulde.

Iværksætteri skal dyrkes nedefra, hvor der allerede er et etableret fundament. Iværksætteri er nemlig ikke et politisk projekt. Derfor er det vigtigt, at vi får skabt gode, specialiserede clusters i hele landet. Fra succesfulde klynge-dannelser har vi erfaret, at nogle lokalområder har særlige fordele inden for visse sektorer, hvilket skal kultiveres. I Odense har vi set en naturlig opblomstring af en robotklynge, mens virksomheder inden for soundtech har medført succesfuld innovation inden for lyd- og høreapparater i Struer.

Iværksætteren ønsker sig hellere et marked end støtte. Et godt kommunalt erhvervs-klima, hvor kommunen ses som en aktiv medspiller frem for en administrativ og økonomisk udfordring, bidrager til at løfte den eksisterende iværksætterkultur og understøtter vækst og arbejdspladser.

Dansk Erhverv anbefaler

Kommunens indkøbsmuskel skal bruges

Kommunalt kan man købe og teste nye innovative løsninger fra startups. Offentlige indkøb har stor signalværdi, og vil derfor kunne hjælpe startups til international succes. Når en dansk startup udvikler et nyt produkt, som er målrettet offentlige institutioner - såsom skoler eller ældrepleje - er det afgørende, at virksomheden kan teste eller sælge sin løsning til en dansk offentlig partner. Samtidig kan produkter og løsninger fra små virksomheder tilføre ny innovation til det offentlige.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der fastsættes et mål for, hvor stor en andel af de kommunale indkøb, der skal komme fra startups og SMV'er.
- der skal være en kommunal målsætning om at øge andelen af innovationspartnerskaber.
- ledelsen i kommunen skal italesætte og skabe gode rammer for risikovillighed til, at offentlige indkøbere kan vælge nye og mindre leverandører.

Åbenhed i opgaveløsning

Konkurrenceudsættelse af kommunens opgaver til startups og SMV'er sikrer den bedste og billigste løsning til det offentlige. De største grunde til at iværksættere ikke byder på offentlige udbud er, at det kræver for mange ressourcer, men også fordi kommunerne i for høj grad specificerer den præcise løsning i detaljer i udbuddet. Det hæmmer mulighederne for nytænkning i offentlige indkøb.

Ligeledes er der fortsat et stort potentiale i at indsamle ny data, som kan bruges af borgerne og virksomheder til at foretage et oplyst valg – f.eks. i en grønnere retning. Samtidig skal vi gøre mere brug af den data, som i dag bliver indsamlet, tilgængelig for offentligheden.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunen i højere grad skal stille funktionskrav frem for at specificere den præcise løsning i detaljer. Dermed skabes der mere plads til innovation i kommunale indkøb.
- anonymiseret data så vidt muligt stilles til rådighed for forskning og virksomheder.

Stop offentligt opgavetyveri

Kommunen skal ikke drive virksomhed eller udkonkurrere iværksættere gennem skævvridende konkurrence. Det er til stor skade for små selvstændige og initiativrige privatpersoner, hvis det offentlige går ind og leger virksomhed på helt andre vilkår, end man er underlagt som privat erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der skal foretages et obligatorisk markedstjek, inden kommunerne ruller nye initiativer ud. Hvis der allerede findes et tilfredsstillende tilbud i det private, skal offentligt finansierede aktører ikke bruge ressourcer på at løse opgaven.
- kommunen ikke må drive kommerciel virksomhed.

Øget fleksibilitet og flere private pasningsordninger

Familie og arbejdsliv skal kunne hænge sammen. Derfor bør selvstændige på deltidsbærsel kunne modtage tilskud til privat børnepasning under eksisterende vilkår, men med øget fleksibilitet. I dag skal kommuner tilbyde 75 pct. dækning af privat pasning for børn over 24 uger. Kommunerne kan dog vælge at tilbyde tilskud for pasning af børn under 24 uger jf. Dagtilbudslovens § 80 stk. 3, hvilket kan være til stor hjælp for mange selvstændige, som gerne vil have et par timer ledige til at se til virksomheden, besvare mails, opkald mv. Det skal i forlængelse heraf også være lettere at etablere sig som privat passer. Derfor skal kommunerne ikke stille større krav til private udbydere, end de gør til deres egne tilbud. Det er unfair konkurrence.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- benytte sig af muligheden for tilskud til pasning af børn under 24 uger.
- det skal være muligt at få tilskud til privat pasning ned på timebasis.
- der ikke skal stilles højere krav til private dagtilbud og pasningsordninger end de krav, som kommunen stiller til egne institutioner.

Entreprenørskab i undervisningen

Ved den seneste skolereform blev det tilføjet, at innovation og entreprenørskab skal indtænkes som tværgående tema i alle folkeskolens obligatoriske fag. Desuden indgår entreprenørskab også som central del af faget 'håndværk og design'. Det er dog individuelt fra lærer til lærer, hvordan entreprenørskab indtænkes tværfagligt og i faget *håndværk og design*. Der kan være behov for at konkretisere målene for entreprenørskabsundervisningen. Det vil gavne både skolerne, lærerne og eleverne.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- målbeskrivelsen for folkeskolefaget *håndværk og design* konkretiseres, således at faget i højere grad fokuserer på entreprenørskab, og dermed giver eleverne færdigheder inden for iværksætteri og innovation.
- kommunen skal facilitere og opfordre til et bredt samarbejde mellem kommunernes folkeskoler og det lokale erhvervsliv for at anlægge en mere erhvervsfaglig tilgang til folkeskolefaget *håndværk og design*.

Handlekraft, der styrket iværksætteri

Modige offentlige indkøb har stor værdi for startups

Aarhus Kommune skal være CO₂-neutral i 2030. Én af indsatserne for at nå målet er en politisk vedtaget møbelstrategi. Det er ved sådanne opgaver, at kommunal købekraft med fordel kan trække på iværksættervirksomheders erfaringer og kompetencer. Indkøbere i Aarhus Kommune valgte selv at tage skridtet videre mod en mere grøn dagsorden og kontaktede på eget initiativ Stykka, en startup specialiseret i cirkulære møbler og materialer, hvilket sikrede fremdrift for iværksættervirksomheden og bæredygtige møbler til Aarhus Kommune.

Kommunale bycykler holder private udlejere nede

København og Frederiksberg Kommuner har tidligere været i direkte konkurrence med private udlejningsfirmaer inden for bycykler. Kommunen har haft en unfair konkurrencefordel ved bl.a. at forsøge at fastsætte særregler for, hvor de private virksomheder måtte drive forretning for ikke at skade den kommunale forretning.¹⁷

Iværksætteri i håndværk og design

På Grantofteskolen i Ballerup Kommune har man valgt at bruge folkeskolefaget håndværk og design til at introducere eleverne til entreprenørskab. At konkretisere målene for faget har vist sig at gavne både skolen og eleverne og givet mere udbytterig undervisning. Eleverne har bl.a. lært at lægge et budget og idéudvikle et produkt eller en service¹⁸ i samarbejde med det lokale erhvervsliv.¹⁹

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Jasmina Pless

Chef for iværksætterpolitik

+45 2924 2234

JPL@DANSKERHVERV.DK

¹⁷ Ministerium hugger bremsen i for Københavns bycykelmonopol. TV2 Lorry, oktober 2018.

¹⁸ Adoption af skoleklasse handler om at give noget igen. Byggeriet, december 2019.

¹⁹ Unge på it-besøg. Ballerup Bladet, september 2019.

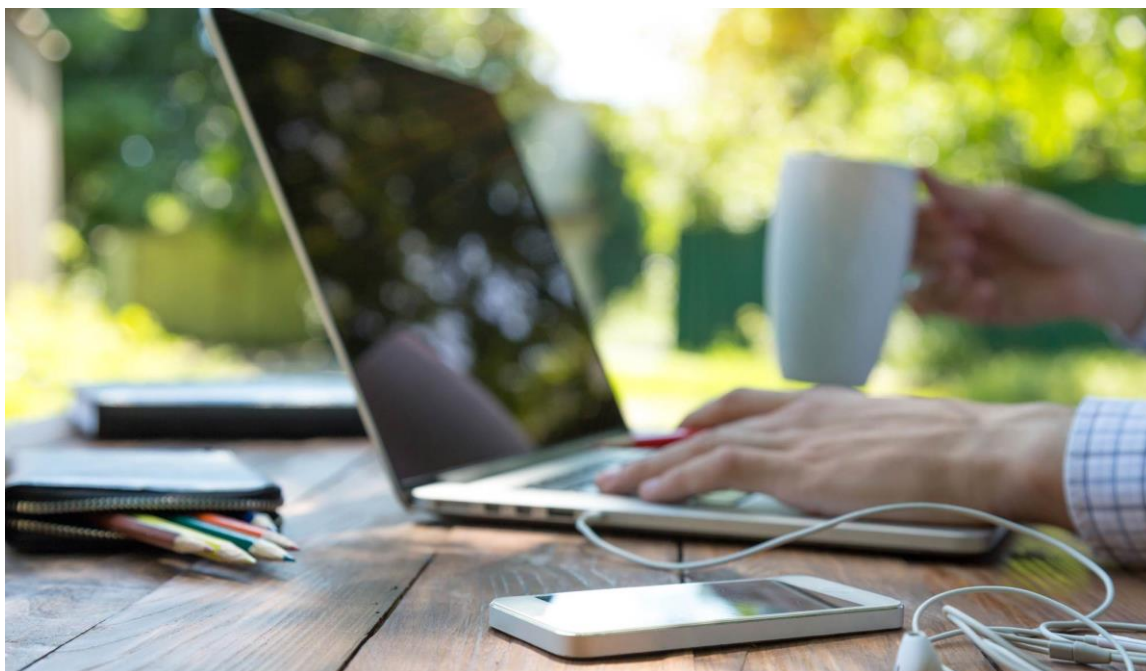
8. Digitalisering og ny teknologi

Danskernes dagligdag og arbejdsliv er i dag dybt præget af digitalisering. Borgerne bestiller tider til konsultationer online. De taster oplysninger direkte ind via kommunens hjemmeside i forbindelse med ansøgninger. Eleverne bruger digitale læremidler i skolerne. Mange er begyndt at ordne indkøb digitalt, og hjemmearbejdet bag computeren har taget et tigerspring i mange sektorer under Corona-krisen.

Adgang til højhastighedsbredbånd bliver derfor i stigende grad en betingelse for at fungere i dagens samfund. Store dele af arbejdslivet, fritidsaktiviteter og benyttelse af offentlige services kan for mange kun fungere via en god forbindelse.

Selvom Danmark er foran, kan oplevelsen nogle steder blive bedre, og der er stadig flere gevinster at høste. Det digitale kompetenceniveau og sikkerheden skal højnes, brugeroplevelsen skal være enkel og forståelig - og mobil-dækningen og bredbåndsforbindelserne skal fortsat være blandt EU's bedste. Det er irriterende, når der er huller i dækningen under et telefonopkald, hvis nettet er ustabil på arbejdspladsen eller halvdelen af undervisningstimen går med at få eleverne logget på.

Den gode digitale brugeroplevelse er i sig selv vigtig for kommunens borgere og virksomheder i dagligdagen. En god, stabil og sikker digitalisering bidrager til at fremme vækst, innovation og bosætning i hele landet. Det øger også arbejdsglæden og sparer tid.

Dansk Erhverv anbefaler

Indfør teknologiforståelse i folkeskolen²⁰

Vi lever i en digital tidsalder, hvor leverne skal klædes bedre på og gøres digitalt parate til vores højteknologiske samfund og arbejdsmarked. Kommunerne har inden for folkeskoleloven mulighed for at indføre teknologiforståelse i folkeskolen som et særskilt fag eller en integreret del af undervisningen i andre relevante fag. Det skal styrke den digitale myndiggørelse og give eleverne en kritisk, reflektiv og konstruktiv undersøgelse og forståelse af digitale muligheder og konsekvenser.

Især teknologiforståelse er en forudsætning for at kunne navigere i det digitale univers, som er blevet en integreret del af vores samfund. Alle børn bør lære, hvordan digitale teknologier virker, og om de aktører og interesser, der er på spil. Om alt fra fake news til brug af kunstig intelligens i kampen for klimaet og som en vej til et bedre sundhedsvæsen. Derfor arbejder Dansk Erhverv også for, at teknologiforståelse på landsplan indføres som obligatorisk fag i grundskolen.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunerne styrker arbejdet med teknologiforståelse som integreret del af skolens obligatoriske fagrække.
- kommunerne udnytter de muligheder, der er lokalt for at afsætte selvstændige timer på skoleskemaet til at undervise i teknologiforståelse.
- kommunerne prioriterer teknologiforståelse som faglighed i forbindelse med den løbende efteruddannelse af kommunens lærere.
- folkeskolerne har adgang til moderne og driftssikker hard- og software.

Skab en bedre brugerrejse i den digitale selvbetjening

Selv om Danmark er i verdenseliten for offentlig digitalisering, er der plads til forbedringer. F.eks. erklærer hele 72 pct. af danskerne sig helt eller delvist enige i, at offentlige myndigheder i højere grad bør dele oplysninger med hinanden for at skabe bedre digitale selvbetjeningsløsninger²¹. Ydermere stiller øget brug af digitale løsninger også højere krav til brugervenlighed og overblik på hjemmesider og portaler.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunens digitale selvbetjening og it-systemer bør have et servicetjek for at forhindre u hensigtsmæssigt brugerdesign og krav om, at borgere og virksomheder f.eks. skal indtaste de samme oplysninger flere gange.
- kommunens officielle hjemmesider er opdaterede, brugervenlige og logisk opbyggede.
- det er muligt at danne sig et overblik over kvalitet og muligheder ift. kommunens udbud – både offentlige og private - af daginstitutioner, skoler og plejehjem med det formål, at borgere kan vælge den udbyder, som passer dem bedst.

Stabil og sikker adgang til internet og ny teknologi

Teleselskaberne investerer i disse år massivt i udrulning af højhastighedsforbindelser igennem bl.a. fibernet og 5G, hvilket har givet Danmark en europæisk førerposition i digital infrastruktur. Det skaber bl.a. bedre muligheder for at arbejde hjemmefra, benytte alle den offentlige sektors digitale services og giver generelt borgerne flere muligheder i et digitalt samfund. Udviklingen går stærkt, og derfor er det afgørende, at kommunen er en medspiller, når det kommer til udrulning og adgang til en højhastighedsforbindelse.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- gøre den kommunale byggesagsbehandling mere smidig til udrulning af fiber- og mobilnet.
- give mobilnetoperatørerne tilladelse til at opstille de nødvendige mobilmaster til at styrke dækning.
- give bredbåndsselskaberne mulighed for blot at efteranmelde mindre gravearbejde ved tilkobling af husholdninger til hovedkablerne og dermed spare dem for ressourcekrævende arbejde med graveansøgninger.
- udstyre kommunale ejendomme som folkeskoler, biblioteker, rådhuset mv. med godt og sikkert it-udstyr, der giver stabile internetforbindelser, og opgradere til højhastighedsbredbånd, hvor det ikke allerede er sket.
- vægte fremtidssikring af digitalt udstyr i kommunale indkøb, så nye mobiltelefoner er klar til 5G, skærme kan afspille i ultra-HD mv.

²⁰ Teknologiforståelse. EMU, maj 2019.

²¹ It-anvendelse i befolkningen. Danmarks Statistik, november 2020.

Indfør Smart City-løsninger

Smart City-løsninger kan give grønnere byer med bedre service til borgerne. F.eks. har Energistyrelsen dokumenteret en besparelse på 2-16 pct. ved datadrevet styring af energiforbruget på dele af den kommunale byggemasse, hvor der desuden opnås et bedre indeklima.

Samtidig er der et potentiale for vækst og jobskabelse i Smart City-løsninger. En undersøgelse fra Damvad Analytics peger på, at implementeringen af Smart City-løsninger kan skabe 35.200 flere jobs i Danmark i 2025.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der kommunalt tænkes i datadreven styring og digitale løsninger fra start. Det gælder en lang række services som f.eks.:
 - monitorering og styring af energiforbrug i kommunens bygninger.
 - selvregulerende gadebelysning.
 - telemedicin (online konsultationer, sporing af demente mv.).
 - klima- og miljøovervågning (oversvømmelse, luftkvalitet mv.).
 - sensorer, som overvåger behov for rydning og saltning af veje.
 - intelligent affaldsstyring, hvor skaldepanden melder, når den er fuld og klar til tømning.

Handlekraft, der har udnyttet potentialet i ny teknologi

Måltrettet arbejde med Smart City-løsninger giver besparelser

København har i en årrække arbejdet måltrettet med implementering af Smart City-løsninger. Overvågning og analyse af energidata fra bygninger har givet besparelser i energiforbruget. Smart Parkering anviser, hvor der er bedst chance for at finde en p-plads uden at skulle køre rundt for længe. Sensordata fra vejene forventes at gøre vejsaltning mere præcis og effektiv. København fik en 6.-plads i IMDs globale Smart City Index 2020²².

Fælleskommunale retningslinjer fremmer udrulning af god dækning

Kommunerne på Sjælland er gået sammen med telebranchen om at udarbejde fælleskommunale retningslinjer for digital infrastruktur. Det giver teleselskaberne mere ensartede og attraktive vilkår, når de f.eks. skal søge om tilladelse til at udrulle bredbånd og bygge mobilmaster. Det hindrer hurtig og omkostningseffektiv udrulning af bredbånd, hvis teleselskaberne skal søge om de vigtige byggetilladelser på vidt forskellige måder fra kommune til kommune.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Poul Noer

Fagchef for telepolitik

+45 3082 1989

PNO@DANSKERHVERV.DK

²² Smart City Index 2020. IMD, august 2020.

Levende bymidter

Levende bymidter i hele landet er en forudsætning for, at det er attraktivt at bo og arbejde uden for de store byer. Bymidter er ikke kun vigtige for handelslivet, specielt i små og mellemstore byer, men også for sammenhængskraften i kommunerne. De er en forudsætning for det lokale kulturliv, foreningsliv, turisme - og som mødested for byens og kommunens borgere.

Der er i mange år sket en funktionstømning af bymidterne: Mange af de offentlige og private servicefunktioner, der før skabte trafik i byerne, er blevet digitaliseret eller udflyttet, hvorfor de ikke længere er lige så besøgte. Pendlingsmuligheder og ændrede handlemønstre har også skabt mindre trafik i bymidten. Som konsekvens af alt dette er mange bymidter i dag udfordret og i fare for at miste sin betydning som samlingspunkt og handelsfunktion.

Bymidtenes funktion og muligheder skal derfor gen- og nytænkes, hvis de skal overleve og tilpasses den nye virkelighed.

Forudsætningen for at trække liv til bymidterne, og genskabe kundetrafikken, ligger i mulighederne for brugen af tomme butikslokaler. Derfor skal det gøres attraktivt for nye erhverv, kulturtilbud, boliger og foreninger at kunne - og ville - placere sig i centrum af byerne. Men det vil kræve en omstilling af detailhandelen og serviceerhvervet - og den måde bymidterne organiseres i dag.

Lokale vilkår og forhold, der gør det muligt at drive virksomhed inde i byerne, skal være til stede for at kunne skabe et attraktivt og levende centrum, der kan agere knudepunkt for erhvervslivet, borgere og det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv.

Dansk Erhverv anbefaler

Gode rammevilkår for erhverv i bymidten skal sikres

Mange virksomheder har ikke blot en fysisk butik, men er nu også aktive med onlinehandel. Det stiller nye krav til eksisterende rammevilkår, der kræver nytænkning. De skal i højere grad end tidligere støtte op om begge forretningsmodeller, hvis der fortsat skal kunne eksistere handel i bymidterne.

Her er kernen *tilgængelighed*. Varer skal til og fra butikkerne, kunder skal kunne parkere i nærheden og infrastrukturen skal være nær. Der er utallige eksempler på investeringer i pladser, granit, træer m.m., hvor der ikke er taget hensyn til det kommercielle aspekt i, at forbrugere og virksomheder skal til og fra virksomhederne.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der skal være tilstrækkeligt med parkeringsmuligheder omkring centerbutikkerne, herunder opladningsmuligheder til f.eks. elbiler.
- man tager hensyn til behovet for, at varer og pakker sendes og modtages i større grad end tidligere ved at have let adgang for last-, vare- og pakkebiler til og fra butikkerne - evt. ved etablering af forrang for disse køretøjer i bestemte tidsrum morgen og aften.
- man i lokalplanlægningen sikrer, at der er trafik igennem og omkring bymidten for at understøtte liv og øge antallet af strøgkunder. Det kan ske ved placering af offentlige bylivsskabende funktioner i bymidten - f.eks. rådhus, uddannelsesinstitutioner, biblioteker, sundhedshuse eller kultur-, fritids- og foreningsfunktioner.

Bymidter skal inkluderes i kommunens erhvervsstrategi

Kommunale erhvervsstrategier er ofte kendetegnede ved primært at mene noget om industri, bygge og anlæg og landbrug, men meget lidt om detailhandel og bymidter. Der er for lidt viden om byerhvervet og dets betydning for sammenhængskraften. Det er afgørende, at man ikke tager for givet, at der skal eksistere detailhandel, kontorer og serviceerhverv. De har, på lige fod med industri og landbrug, brug for politisk overvågenhed omkring rammevilkår og forretningsbetingelser.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- kommunen tænker bymidten, detailhandel og de liberale serviceerhverv ind i den kommunale erhvervsstrategi.
- der skal være attraktive kontor- og butiksmuligheder i bymidten.

Forældede lokalplaner spænder ben for bymidternes overlevelse

Den lokale detaljeplanlægning af bymidterne, igennem lokalplaner, er i mange kommuner gammel, utidssvarende og bremsende for udvikling. Mange kommuner er dog ikke klar over, at deres lokalplaner ikke længere stemmer overens med den moderne erhvervsstruktur.

Eksempelvis findes der lokalplaner som angiver, at liberale erhverv (tandlæger, advokater, fysioterapeuter mm.) ikke må eksistere i gadeplan af hensyn til detailhandel, samt at der er fastsat grænser for hvor mange banker, der må eksistere på en enkelt gade. Det er utidssvarende, og er blevet overhalet af udviklingen i det danske erhvervsliv, hvor serviceerhvervet i dag udgør 70 pct. af den samlede private erhvervsstruktur, og hvor problemet i mange byer ikke er fordelingen af erhvervslokaler, men udlejning af erhvervslokaler. Her må og skal der udvises større fleksibilitet og åbenhed, hvis der fortsat skal kunne drives erhverv.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der foretages et serviceeftersyn af kommunens lokalplaner for bymidterne, for herved at kunne opdatere og tilpasse dem til en moderne erhvervsstruktur.
- utidssvarende servitutter så vidt muligt ophæves og at nye ikke indføres.
- man ved lokalplanlægning af bymidterne fokuserer på fleksibilitet og hvad der skaber liv.

Handlekraft, der har støttet levnede bymidter

Hillerød Byforum modellen²³

Med Hillerød Byforum, som er en såkaldt 'town center management-model', er det lykkedes at få hele byen til at arbejde sammen om at gøre den bedre. Det betyder, at dem, der ejer bygninger i bymidten, dem, der lejer butikslokalerne, dem, der arrangerer kultur og underholdning, byrådsmedlemmer og kommunens administration, har sat sig sammen i et fælles forum for at gøre oplevelsen af at være i Hillerød bymidte bedre. De konkrete løsninger, som udspringer herfra, kan så implementeres.

Flere hovedbyer begrænser centralisering²⁴

Hvis der skal sikres et attraktivt by- og handelsliv i hovedbyen, med det nødvendige udbud af privat og offentlig service, kan det være nødvendigt at prioritere indsatsen i kommunens største by. I nogle kommuner vil der dog være behov for at styrke indsatsen i flere byer end den største by. I Frederikshavn Kommune er der udpeget tre hovedbyer, Skagen, Frederikshavn og Sæby - bl.a. på grund af store afstande i kommunen. Byerne har forskellig identitet i forhold til detailhandelsstrukturen. I Skagen koncentrerer detailhandlen i bymidten med krav om mindre butikker. I Frederikshavn er der et aflastningsområde for større butikker uden for bymidten, som har en betydelig del af handlen i byen. I Sæby er en stor del af dagligvarehandlen koncentreret ved en større indfaldsvej centralt i byen, mens udvalgsvarebutikkerne ligger centralt i den gamle del af byen.

Detailhandlen inddrages i erhvervsstrategien¹

De fleste kommuner udarbejder udviklingsstrategier og erhvervsstrategier for erhvervsudviklingen i kommunen, men detailhandelserhvervet og de øvrige private serviceerhverv, der ofte findes i bymidten, indgår sjældent. Syddjurs Kommune er en stor turismekommune, hvorfor detailhandlen er en integreret del af kommunens erhvervs- og turismeudvikling. Det kræver en gensidig forståelse herom fra turismeaktører, detailhandelsaktører og kommunen. Skal synergierne dyrkes yderligere, kunne det kræve en prioritering af dedikerede ressourcer til at styrke detailhandelsperspektivet i kommunens erhvervs- og turismeudvikling.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Per Thyge Rasmussen

Chefkonsulent for Regional Erhvervsudvikling

+45 5336 7082

PTR@DANSKERHVERV.DK

²³ Hillerød Byforum. C4.dk, 2020.

²⁴ Partnerskab for Levende Bymidter. By- og Planstyrelse, maj 2021.

10. Lokale erhvervsvilkår

For at sikre fortsat velstand, og muligheden for at vi som samfund kan tilbyde verdens bedste velfærd, er det vigtigt med gode rammer for dem, som producerer produkter og services: Det danske erhvervsliv. Velstand og velfærd går hånd i hånd med de rette betingelser for vores erhvervsliv.

Kommunerne opstiller forskellige rammevilkår for virksomhederne, og kan gøre meget for at tiltrække virksomheder samt udvikle og fastholde private arbejdspladser. Det bør være en prioritet i enhver kommune at sikre rammerne for vækst og velstand.

For en lang række kommuner er det dog tydeligt, at det er mere attraktivt at tænke i at tiltrække borgere end i at tiltrække virksomheder. Særligt storbykommuner har dårligere erhvervsvilkår. Dårligere rammevilkår for virksomhederne medfører, at man ikke har lige så mange investeringer, virksomheder og arbejdspladser, som man kunne have. Det koster velstand og velfærd.

Erhvervsvenlighed handler om mere end den enkelte virksomhed. Det er gode rammebetingelser for beskæftigelse og produktion, der skaber grundlaget for vores velfærd.

Dansk Erhverv anbefaler

Afskaf særskatter på erhvervslivet

Det skal kunne betale sig at drive virksomhed. Det er alt andet lige mindre attraktivt at starte og drive virksomhed i en kommune, hvor man beskattes hårdere end i andre kommuner. Skat er en driftsomkostning for enhver virksomhed, og de penge, som opkræves, kan ikke gå til videreudvikling af den lokale virksomhed eller forbedrede arbejdsvilkår for de ansatte, da de går til kommunekassen.

Danske kommuner opkræver bl.a. for over 2,3 mia. kr. årligt i *dækningsafgift*, som er en særskat på erhvervsejendomme. Visse kommuner har også særlige afgifter på alt fra *udeservering* til *reklamebannere*.

Dækningsafgiften rammer skævt, og er konkurrenceforvridende for virksomheder, der er geografisk bundne. F.eks. betaler et stort hotel i Københavns Kommune DKK 5.394.018 mio. om året i dækningsafgift, mens hotellets afdeling i Køge betaler 0 kr.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- dækningsafgiften udfases helt.
- kommunale særavgifter på bl.a. udeservering, byggesager mv. afskaffes.
- den kommunale grundskyld som minimum holdes i ro.

Hurtig sagsbehandling sikrer fremdrift

Når nogen ønsker at etablere, udvide eller ombygge en virksomhed, kræver det typisk anmeldelser og godkendelser fra myndighederne. Her er det afgørende for fremdriften i et projekt, at kommunen er en aktiv medspiller, der får tingene til at glide så let som muligt. Derfor skal der være tilstrækkeligt med ressourcer til at overholde sagsbehandlingstiderne, ligesom det skal være let finde ud af hvem, hvor og hvad der ansøges til.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- de konkrete mål for sagsbehandlingstider og miljøgodkendelser, som er fastsat i Servicemålaftalen mellem KL og Regeringen i 2016, som minimum efterleves.
- der etableres én indgang for erhvervslivet til kommunen, så man undgår fejlindberetninger og spildtid.
- forvaltningen skal se muligheder frem for begrænsninger, og komme med forslag til, hvordan et ønsket projekt alternativt kan realiseres, såfremt det indsendte, ikke er muligt.

Aktiv erhvervspolitik holder fokus

For at sikre et løbende fokus og en aktiv prioritering af erhvervslivets vilkår, bør kommunen udarbejde en aktiv erhvervspolitisk strategi med konkrete målsætninger, som byråd og forvaltning efterlever.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der udarbejdes en erhvervspolitik med konkrete målsætninger.
- kommunens officielle hjemmeside har en engelsk udgave målrettet udenlandske virksomheder og borgere.
- erhvervspolitisk udvikling forankres i et politisk udvalg.
- der afholdes møder med erhvervslivet for at sikre en vedvarende dialog.
- nedsætte og samarbejder med lokale erhvervsråd og handelsstandsforeninger.

Handlekraft, der har styrket lokale erhvervsvilkår

Erhvervspolitisk strategi skal sikre investeringer og vækst

Odense Kommune besluttede i 2013 at iværksætte en vækstplan, der skulle øge kommunens konkurrenceevne, og tiltrække borgere og virksomheder. Man fjernede byggesagsgebyrerne og besluttede at sænke dækningsgebyret. Samlet set resulterede det i byrdelettelser for over 54 mio. kr. over fire år. Ligeledes er der nedsat en "Invest in Odense" enhed, der har til formål aktivt at tiltrække virksomheder. Strategien er udviklet af Business Task Force Odense²⁵.

Fokus på at nedbringe sagsbehandlingstider²⁶

Ringsted Kommune har længe arbejdet på at reducere deres sagsbehandlingstid for byggesager til borgere og virksomheder. Det er lykkedes dem gennem forbedret forhåndsdialog og faglig opkvalificering af medarbejdere. Flexibilitet er et nøgleord, og man arbejder på at realisere projekter frem for at bremse dem. Resultatet er, at kommunen er gået fra at være over til at være under de måltal, som KL og regeringen har fastsat.

Dialog skaber forståelse

Ikast-Brande Kommune er kendt som en af Danmarks mest erhvervsvenlige. Dette tilskrives blandt andet en god dialog mellem erhvervslivet og kommunen, som der er en meget høj tilfredshed omkring med både politikere og embedsmænd. Det er afgørende, at der er en god dialog med virksomhederne, for det er med til at skabe en smidig sagsbehandling i bl.a. Byggesager og sygedagpengesager. Virksomhederne har endda rost kommunen for at formidle væsentlig information, hvilket har været – og stadig er – særligt vigtigt for en kommune at gøre²⁷.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Jacob Ravn

Skattepolitisk chef

+45 2949 4444

JAR@DANSKERHVERV.DK

²⁵ Nu bliver det gratis at bygge nyt i Odense. Odense Kommune, oktober 2013.

²⁶ Kortere sagsbehandlingstider for byggesager. Ringsted Kommune, april 2021.

²⁷ Danmarks mest i erhvervsklima. Ikast-Brande Kommune, 2020.

11. Kvalificeret arbejdskraft

Mange danske virksomheder efterspørger forgæves nye medarbejdere. Hver tredje bygge- og anlægsvirksomhed, hver femte servicevirksomhed og knap hver tiende industrivirksomhed mangler medarbejdere. Et andet tydeligt tegn, på mangel af arbejdskraft, er stigningen i antallet af jobannoncer, i maj måned i år, der nu næsten er oppe på niveauet før finanskrisen²⁸. Risikoen for overophedning og for et brat tilbageslag for økonomien er dermed stigende.

Ydermere melder hver femte af de virksomheder, der rekrutterer nye medarbejdere, at de enten må opgive at besætte en ledig stilling, eller må besætte stillingen med en medarbejder, der ikke imødekommer virksomhedens behov.

Det er derfor vigtigt med et lokalpolitisk fokus på at skaffe den arbejdskraft, der er brug for. På den måde sikres det, at der både er læger, SOSU'er og pædagoger nok til at skabe den velfærd, vi har brug for. Og så vores virksomheder kan fortsætte med at præge verden, og sørge for økonomisk fremgang. Uden medarbejdere, ingen produktion. Uden produktion, ingen vækst. Uden vækst, ingen velfærd.

Kommunernes aktiveringsindsats over for ledige og deres tiltrækningsevne over for udenlandsk arbejdskraft er vigtig, hvis udfordringen skal overkommes. Kommunerne er forpligtiget til at bistå arbejdsgivere med virksomhedsservice i forbindelse med rekruttering, matchning mellem ledige og arbejdsgivere og fastholdelse af arbejdskraft samt at bistå jobsøgende med at finde job.

²⁸ Jobindex

Dansk Erhverv anbefaler

Ledige skal sikres de rette kompetencer

Hvis man ser bort fra ø-kommunerne Fanø, Læsø, Ærø, Samsø og Morsø, har alle øvrige kommuner i Danmark minimum 200 jobparate ledige²⁹, der som hovedregel skal kunne påtage sig et hvilket som helst job med dags varsel. Alligevel oplever ca. hver tredje af Dansk Erhvervs medlemsvirksomheder, at de ikke kan besætte en ledig stilling, når de søger nye medarbejdere. Ydermere har hver femte virksomhed tilbagevendende erfaringer med ledige ansøgere, der reelt ikke ønsker jobbet, når de får det tilbudt.

Kommunen og jobcentrene skal være med til at sikre, at de 200 ledige er 200 kvalificerede ledige, der kan påtage sig arbejde.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- ledige med manglende kvalifikationer skal tilbydes den opkvalificering, der er brug for, så virksomhederne kan ansætte dem.
- der skal følges op på, om kvalificerede ledige, der bliver anvist til job, takker ja til stillingerne.
- jobcenteret skal sætte sig klare mål for, hvordan antallet af ledige kan nedbringes til et minimum.

Lediges kompetencer skal matche virksomhedernes behov

En anden vigtig opgave for jobcentrene er at have styr på virksomhedernes kompetencebehov. Kun halvdelen af de virksomheder, der benytter et jobcenter i forbindelse med rekruttering, oplever at jobcenteret har kendskab til virksomhedens kompetencebehov. Under hver tredje virksomhed har positiv erfaring med rekruttering igennem jobcentre. Det er essentielt, at der rettes op på dette for at kunne sikre ledige de rette kvalifikationer - og hermed kunne få en fod ind i fællesskabet.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- der skal indgås en aktiv dialog med lokale virksomheder om deres kompetencebehov, og at dette i videst muligt omfang skal understøttes.
- jobcentrene skal tænke på tværs af kommunegrænserne om at formidle potentielle ledige kandidater til virksomhederne.
- virksomhedernes tilfredshed med jobcenterets indsats i forbindelse med rekruttering, sygedagpengesager mv., løbende evalueres og offentliggøres.

Kontaktoplysninger for yderligere spørgsmål og kommentarer

Peter Halkjær

Arbejdsmarkedschef

+45 9137 3128

PHA@DANSKERHVERV.DK

²⁹ Danmarks Statistik, AUS07, juni 2021

Dansk Erhvervs fokus på de regionale og kommunale erhvervsvilkår

Dansk Erhverv arbejder for, at de regionale og kommunale rammevilkår fremmer servicevirksomhedernes konkurrencekraft og internationalisering. Der skal være konkurrencefremmende og ensartede vilkår, for at drive virksomhed i hele landet, herunder god fysisk og digital infrastruktur, øget konkurrenceudsættelse og færre administrative byrder for erhvervslivet.

Det er afgørende, at kommunerne prioriterer og formulerer en erhvervspolitik, der fremmer vækst- og konkurrencekraften i serviceerhvervene, og som dermed understøtter den strukturelle erhvervsudvikling. Den kommunale erhvervspolitik skal ligeledes etableres i samspil med de øvrige kommuner samt med opmærksomhed på den begyndende etablering af vækstcentre i Danmark, således at der ikke skabes uhensigtsmæssig konkurrence, kommunerne i mellem, men at der til gengæld etableres konstruktive, samarbejder til fordel for virksomhedernes konkurrenceevne. Det er samtidig nødvendigt at erkende og inddrage de kulturelle rammebetingelsers betydning som forudsætning for tiltrækning og fastholdelse af kvalificeret arbejdskraft.

Virksomhedernes forudsætning for at være effektive og produktive forudsætter, at kommunernes myndighedsudøvelse, godkendelser og lignende sker rettidigt og effektivt. Derfor arbejder Dansk Erhverv for, at den kommunale erhvervsservice organiseres med "én indgang" ud fra god kundeforståelse. Den kommunale erhvervsservice skal tillige være forberedt på at servicere og møde internationale virksomheder.

Lokal og regional repræsentation

Dansk Erhvervs mere end 180 lokale og regionale repræsentanter bidrager, gennem deres plads i de forskellige fora, til at fremme Dansk Erhvervs medlemmers interesser og vilkår. Repræsentanternes daglige virke som virksomhedsledere, giver dem et solidt og kvalificeret afsæt, for at forstå de udfordringer virksomhederne står overfor – og ikke mindst for at bidrage med kompetente og perspektivrige anbefalinger på disse udfordringer. Repræsentanterne fungerer i uformelle netværk med hinanden på tværs af regioner og fora – og i samspil med Dansk Erhvervs sekretariat.

Ønsker du en uddybende dialog om hvordan kommunerne kan blive bedre til at bruge handlekraften, så kontakt os endelig.

Niels Milling
Underdirektør
+45 2011 2240

NMI@DANSKERHVERV.DK

Per Thye Rasmussen
Chefkonsulent
+45 5336 7082

PTR@DANSKERHVERV.DK

Marie-Louise Fabrin
Politisk konsulent
+45 2265 0938

MAFA@DANSKERHVERV.DK

DANSK ERHVERV
Børsen
1217 København K

www.danskerhverv.dk
info@danskerhverv.dk
T. + 45 3374 6000

Vi handler på vegne af vores medlemmer

I Dansk Erhverv handler vi hver dag på vegne af 18.000 medlemsvirksomheder og flere end 100 brancheforeninger. Vi er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv.

Vi tilbyder rådgivning inden for medarbejder- og virksomhedsforhold og politisk gennemslagskraft. Vores indsatser bygger på medlemmernes aktive deltagelse i netværk og udvalg.

I Dansk Erhverv arbejder vi hver dag for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i. Til gavn for arbejdspladser, velstand og Danmark i fremgang.

Vi arbejder for et Danmark med sammenhængskraft og handlekraft.